

JU SARAJEVSKI RATNI TEATAR SARTR
Gabelina 16., 71 000 Sarajevo

INTERNI AKT
O ZAŠTITI NA RADU

Juli, 2025. godine

Na osnovu člana 22 tačka d) i člana 23. Zakona o zaštiti na radu („Službene novine Federacije BiH“, broj 79/20) u daljem tekstu „zakon“, i Akta o procjeni rizika direktor dana 15.07.2025. godine donosi

INTERNI AKT O ZAŠTITI NA RADU

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet)

- (1) Internim aktom o zaštiti na radu (u daljem tekstu akt) u **JU SARAJEVSKI RATNI TEATAR SARTR Gabelina 16., 71 000 Sarajevo** (u daljem tekstu poslodavac), uređuju se organizacija provođenja zaštite na radu, pravila prevencije i zaštite, poslove sa povećanim rizikom, poslove na kojima se provodi mjera skraćivanja radnog vremena, način utvrđivanja zdravstvenog stanja radnika koji rade na poslovima sa povećanim rizikom i drugih radnika, sredstva i oprema lične zaštite koja pripadaju radniku, te prava, obaveze i odgovornosti radnika za zaštitu na radu i drugih radnika u ovoj oblasti, kao i druga pitanja od značaja za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu.
- (2) Otklanjanje opasnosti za zdravlje i život radnika poslodavac osigurava primjenom pravila zaštite na radu, odnosno implementacijom zaštite na radu kao sastavnog dijela organizacije rada i izvođenja radnih procesa i tehnologija.
- (3) Posebna zaštita se propisuje radi očuvanja duševnog i tjelesnog razvoja mladih, zaštite žena od rizika koji bi mogli ugroziti ostvarivanje materinstva, zaštite lica sa invaliditetom i profesionalno oboljelih lica od daljeg oštećenja zdravlja i umanjenja njihove radne sposobnosti i očuvanja radnih sposobnosti starijih radnika u granicama primjerenim njihovoj životnoj dobi. Zabranjen je rad trudnicama, porodiljama i dojiljama na poslovima na kojima postoji rizik od izloženosti opasnim materijama, hemijskim, fizičkim i biološkim agensima, štetnim zračenjima i mikroklimatskim uticajima, odnosno na poslovima sa teškim uvjetima rada, kao i posebno teškim i opasnim poslovima gdje postoji rizik po njihovo fizičko i mentalno zdravlje. Zabranjen je rad maloljetnicima na poslovima koji mogu ugroziti njihovo zdravlje i razvoj. Radnik sa promijenjenom radnom sposobnošću ne smije obavljati poslove na kojima postoji opasnost smanjenja preostale radne sposobnosti.

Član 2.

(Sigurnost i zaštita zdravlja na radu)

- (1) Sigurnost i zaštita zdravlja na radu, je osiguranje takvih uslova na radu kojima se u najvećoj mogućoj mjeri sprječava nastanak povreda na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi sa radom i koji stvaraju pretpostavku za punu fizičku, psihičku i socijalnu sigurnost zaposlenih.

Član 3.

(Lica koja imaju pravo na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu)

- (1) Pravo na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu kod poslodavca ima:
 - a) radnik,
 - b) lice koje je kod poslodavca na stručnom osposobljavanju,
 - c) lice koje se nalazi na prekvalifikaciji, dokvalifikaciji ili stručnom usavršavanju kod poslodavca,
 - d) učenici i studenti na praktičnoj nastavi i
 - e) drugo lice koje se zatekne u radnoj okolini radi obavljanja određenih poslova, ako je o njegovom prisustvu poslodavac upoznat.
- (2) Poslodavac vodi evidenciju svih lica koja se zateknu na radu ili u radnoj okolini radi obavljanja određenih poslova, u skladu sa zakonom.

Član 4.

(Učešće sindikata i radnika)

- (1) Sindikat učestvuje u uređivanju i unapređivanju sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu u skladu sa zakonom, propisima donesenim na osnovu zakona i kolektivnim ugovorom.
- (2) Poslodavac se savjetuje sa radnicima i/ili njihovim predstavnicima i omogućava im da učestvuju u raspravama o svim pitanjima u pogledu sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, a posebno da učestvuju u:
 - a) raspravama i odobravanju svih mjera u pogledu sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
 - b) svakoj mjeri koja može značajno uticati na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu,
 - c) imenovanju radnika koji će obavljati poslove vezane za obezbjeđenje zdravih i sigurnih uvjeta rada, prve pomoći, gašenje požara i evakuaciju radnika,
 - d) angažovanju, tamo gdje je potrebno, ovlaštenih organizacija za zaštitu na radu, planiranju i organizovanju osposobljavanja radnika u oblasti zaštite na radu.

Član 5.

(Rodna neutralnost)

Izrazi koji se koriste u ovom pravilniku, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski pol.

II – OPŠTI ZAHTJEVI ZA SIGURNE I ZDRAVE USLOVE RADA

Član 6.

(Opšta pravila i mjere zaštite na radu)

- (1) Zaštita na radu obuhvata sistem pravila i mjera, a posebno:
 - a) pravila i mjere pri projektovanju i izradi sredstava rada,
 - b) pravila i mjere pri upotrebi, održavanju, pregledu i ispitivanju sredstava rada,
 - c) pravila i mjere koje se odnose na radnike, te prilagođavanje procesa rada njihovom polu, dobi, fizičkim i psihičkim sposobnostima,
 - d) načine i postupke osposobljavanja i obavješćavanja radnika i poslodavaca sa svrhom postizanja odgovarajućeg nivoa zaštite na radu,
 - e) načine i postupke saradnje poslodavca, radnika i njihovih predstavnika i udruženja, te državnih organa nadležnih za zaštitu na radu,
 - f) zabranu stavljanja radnika u nepovoljniji položaj zbog aktivnosti preduzetih radi zaštite na radu,
 - g) ostale mjere za sprječavanje rizika na radu, sa svrhom uklanjanja faktora rizika i njihovih štetnih posljedica.
- (2) Zaštita na radu kao sistemski organizovano djelovanje sastavni je dio organizacije rada i izvođenja radnog postupka, koje poslodavac ostvaruje primjenom svih mjera zaštite na radu u skladu s opštim načelima prevencije.
- (3) Projektovanje, izvođenje i stavljanje u funkciju objekata, tehnoloških procesa i radnih mjesta, izrada, proizvodnja, uskladištenje, ispitivanje, zamjena, instaliranje, korištenje i održavanje sredstava za rad, uvoz i rukovanje sredstvima za rad, opasnim materijama i energijom, vrši se u skladu sa zahtjevima utvrđenim odredbama zakona, tehničkih propisa i razvojem naučno-tehničkih dostignuća.
- (4) Opšta pravila i mjere zaštite na radu posebno se odnose na sljedeće zahtjeve: zaštitu od mehaničkih opasnosti, zaštitu od udara električne struje, sprječavanje nastanka požara i eksplozije, osiguranje mehaničke otpornosti i stabilnosti građevine, osiguranje potrebne radne površine i radnog prostora, osiguranje potrebnih puteva za prolaz, prijevoz i evakuaciju radnika i drugih lica, osiguranje čistoće, osiguranje propisane temperature i vlažnosti zraka i ograničenja brzine strujanja zraka, osiguranje propisane rasvjete, zaštitu od buke i vibracija, zaštitu od štetnih atmosferskih i klimatskih uticaja, zaštitu od fizičkih, hemijskih i bioloških štetnih uticaja, zaštitu od prekomjernih napora, zaštitu od elektromagnetskog i ostalog zračenja, te osiguranje prostorija i uređaja za ličnu higijenu.

Član 7.

(Obaveza projektovanja mjera zaštite na radu)

- (1) Projektant kada izrađuje tehničku dokumentaciju za objekte i tehničko-tehnološke procese obavezan je da pri projektovanju objekata i tehničko-tehnoloških procesa primijeni propisane mjere sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, sa naznakom svih rizika i mjera za njihovo otklanjanje.
- (2) Projektant iz stava (1) ovog člana dužan je da izda ispravu kojom potvrđuje da je projektovanje izvršeno u skladu sa zakonom, odnosno propisima donesenim na osnovu zakona.
- (3) Ako u projektovanju objekata i tehničko-tehnoloških procesa učestvuje više projekatanata iz stava (1) ovog člana, investitor je obavezan da osigura jedinstvenu ispravu.

Član 8.

(Obaveza primjene propisanih mjera zaštite na radu)

- (1) Izvođač radova prilikom izvođenja radova na izgradnji objekata i tehničko-tehnoloških procesa dužan je da izvodi radove prema tehničkoj dokumentaciji u kojoj su projektovane mjere zaštite na radu.
- (2) Obaveza iz stava (1) ovog člana odnosi se i na radove na montaži, zamjeni opreme, remontu i rekonstrukciji objekata.
- (3) Novi, obnovljeni ili rekonstruisani objekti i tehničko-tehnološki procesi ne mogu početi sa radom bez upotrebne dozvole, u skladu sa zakonom.

Član 9.

(Elaborat o uređenju radilišta)

- (1) Izvođač radova kada izvodi radove na izgradnji, montaži, zamjeni opreme, remontu ili rekonstrukciji objekata obavezan je prije početka radova da izradi elaborat o uređenju radilišta u skladu sa propisima donesenim na osnovu zakona i obezbijedi izvođenje radova prema tom elaboratu.
- (2) Izvođač radova kada izvodi radove na radilištu duže od sedam dana, obavezan je da prijavu i elaborat o uređenju radilišta dostavi nadležnoj inspekciji rada najmanje osam dana prije početka rada na radilištu.

Član 10.

(Obaveza osiguranja jedinstvenog elaborata o uređenju radilišta)

- (1) Ako dva ili više izvođača radova koriste isti prostor za radilište, svaki od njih provodi mjere zaštite na radu, a glavni izvođač je obavezan da obezbijedi jedinstveni elaborat o uređenju radilišta.

Član 11.

(Uslovi za upotrebu sredstava za rad)

- (1) Radna oprema može se staviti u promet, naručiti ili staviti u upotrebu ako su ispunjeni uslovi za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu i ako je to potvrdio proizvođač ili uvoznik uvezenih proizvoda.
- (2) Sredstva i oprema lične zaštite mogu se staviti u promet, naručiti ili staviti u upotrebu ako pružaju pouzdanu zaštitu od rizika pri radu i ako je to potvrdio proizvođač ili uvoznik uvezenih proizvoda.
- (3) Sredstva za rad, koja podliježu obavezi periodičnih pregleda i ispitivanja iz oblasti zaštite na radu, mogu se upotrebljavati samo ako posjeduju zapisnik i upotrebnu dozvolu, kojim se dokazuje da pregledana sredstva za rad udovoljavaju propisima donesenim na osnovu zakona.

Član 12.

(Sredstva za rad koja podliježu periodičnim pregledima i ispitivanjima)

(1) Periodičnim pregledima i ispitivanjima podliježu sljedeća sredstva za rad:

- pokretne, stabilne i kose dizalice s električnim i drugim pogonom kojima se diže, prenosi ili spušta teret pomoću čeličnog užeta, lanca ili magneta (mosne, poluportalne, portalne i stupne dizalice svih tipova, autodizalice i njima slične dizalice), kao i kombinacije takvih dizalica koje služe za industrijski, građevinski i drugi transport,
- dizala za prijevoz radnika i tereta, s pratiocem ili bez njega,
- žičare za prijevoz radnika i tereta, s pripadajućom opremom, postrojenjima i objektima,
- stabilni i pokretni kompresori i kompresorske stanice s radnim tlakom većim od 1 bar ili kapacitetom većim od 6 m³/min,
- mehaničke i hidraulične prese i strojevi za sječenje i obradu materijala na mehanizirani pogon,
- sve vrste sredstava za rad na mehanizirani pogon,
- sve vrste alata s električnim, hidrauličnim, pneumatskim, parnim pogonom i motorima s unutarnjim sagorijevanjem.

Član 13.

(Rokovi za obavljanje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad)

- (1) Periodični pregledi i ispitivanja sredstava za rad koja se prvi put puštaju u rad, vrše se prije puštanja u rad, a naredni pregledi i ispitivanja vrše se najmanje jednom u tri godine, ako posebnim propisom nisu određeni drugi rokovi i ako ne dođe do izmijenjenih uslova.
- (2) Iznimno od stava (1) ovog člana, periodični pregledi i ispitivanja se vrše i prije isteka roka od tri godine ili drugog roka propisanog posebnim propisima ukoliko dođe do izmijenjenih uslova usljed:
- a) građevinske rekonstrukcije objekta,
 - b) zamjene i rekonstrukcije postojećih, kao i postavljanja novih sredstava za rad,
 - c) promjene lokacije sredstava za rad,
 - d) izmjene tehnološkog procesa rada,
 - e) udesa ili havarije, u kojem slučaju se periodični pregledi i ispitivanja obavljaju prije ponovnog puštanja u rad.

Član 14.

(Način vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad i električnih i gromobranskih instalacija na objektima na kojima se primjenjuju mjere zaštite na radu)

- (1) Periodični pregledi i ispitivanja sredstava rada i električnih i gromobranskih instalacija na objektima na kojima se primjenjuju mjere zaštite na radu vrše se dok su u stanju mirovanja i u pogonu (statičko i dinamičko ispitivanje).
- (2) Periodičnim pregledima i ispitivanjima iz stava (1) ovog člana vrši se vizuelni pregled, te ispitivanje sredstava za rad odgovarajućim instrumentima i opremom, dok su bez opterećenja i pri najvećem dopuštenom opterećenju.
- (3) Sredstva za rad pregledaju se i ispituju na mjestima upotrebe ili na drugom odgovarajućem mjestu pod okolnostima koje su bitne za primjenu mjera zaštite na radu.
- (4) Sredstva za rad koja predstavljaju funkcionalnu odnosno tehnološku cjelinu ispituju se kao jedinstveno postrojenje.
- (5) Ukoliko se prilikom vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja utvrde određeni nedostaci na sredstvu za rad ili nekom njegovom dijelu, pregled i ispitivanje se ne može nastaviti na sredstvu za rad, niti na ostalim dijelovima ukoliko su u funkcionalnoj vezi, dok se utvrđeni nedostaci ne otklone.
- (6) Za vrijeme vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja, moraju se primjenjivati propisane mjere zaštite na radu, a posebno u pogledu postavljanja zaštitnih naprava i sigurnog načina rada osoba koje vrše preglede i ispitivanja.
- (7) Podnositelj zahtjeva za obavljanje pregleda i ispitivanja, dužan je ovlaštenoj organizaciji uz zahtjev dostaviti, odnosno staviti na raspolaganje dokumentaciju i podatke o sredstvima za rad, sredstvima i opremi lične zaštite, električnim i gromobranskim instalacijama na objektima

na kojima se primjenjuju mjere zaštite na radu, o tehničko-tehnološkim procesima i drugu dokumentaciju od značaja za obavljanje pregleda i ispitivanja.

Član 15.

(Periodični pregledi i ispitivanja ostalih sredstava za rad)

- (1) Periodični pregledi i ispitivanja ostalih sredstava za rad koja nisu nabrojana u članu 11. stav 1) ovog internog akta, vrše se u rokovima u skladu s uputama proizvođača, standardima i tehničkim propisima, s tim da periodičnim pregledima i ispitivanjima, u smislu ovog pravilnika ne podliježu kućanski aparati namijenjeni korištenju u domaćinstvu, audio i video oprema, oprema za informacijsku tehnologiju, te uobičajna uredska oprema.
- (2) Periodični pregledi i ispitivanja ventila sigurnosti, vrše se u roku od jedne godine, računajući od prethodno izvršenog pregleda i ispitivanja, ako posebnim propisom nisu određeni drugi rokovi.

Član 16.

(Radna oprema)

- (1) Radna oprema mora odgovarati radnom procesu koji se obavlja i mora biti na odgovarajući način prilagođena toj svrsi tako da ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika.
- (2) Izbor radne opreme i materijala koji se koriste vrši se u skladu sa posebnim uslovima i specifičnostima rada kako bi se otklonili ili smanjili rizici.

Član 17.

(Radne i pomoćne prostorije koje podliježu periodičnim pregledima i ispitivanjima)

- (1) Periodičnim pregledima i ispitivanjima podliježu radne i pomoćne prostorije u kojima:
 - proces rada koji se u njima obavlja utiče na temperaturu, vlažnost i brzinu strujanja zraka (mikroklimatski uvjeti),
 - u procesu rada nastaju buka i vibracija, odnosno štetna zračenja osim ionizirajućih,
 - je pri radu potrebno obezbijediti odgovarajuću osvijetljenost,
 - se u procesu rada stvaraju štetni plinovi, prašina, pare, magle, dim i aerosoli,
 - se pri radu koriste, proizvode ili pojavljuju opasne tvari u kojima nastaju organizmi štetni za zdravlje (virusi, paraziti, bakterije, gljivice i sl).

Član 18.

(Rokovi za obavljanje periodičnih pregleda i ispitivanja fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklike u radnim i pomoćnim prostorijama)

- (1) Periodični pregledi i ispitivanja fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklike u radnim i pomoćnim prostorijama, vrše se u roku od tri godine, računajući od prethodno izvršenog pregleda i ispitivanja, ako posebnim propisom nisu određeni drugi rokovi.
- (2) Periodični pregledi i ispitivanja fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklike u novoizgrađenim radnim i pomoćnim prostorijama vrše se odmah nakon početka radnog procesa i kada nastanu uslovi zbog kojih je ispitivanje obavezno, a najdalje u roku od šest mjeseci od dana početka radnog procesa.

Član 19.

(Način vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklike u radnim i pomoćnim prostorijama)

- (1) Periodični pregledi i ispitivanja fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklike u radnim i pomoćnim prostorijama vrše se u uslovima kada rade svi tehnološki kapaciteti (sredstva za rad, instalacije za klimatizaciju i provjetravanje i dr).
- (2) Ukoliko su pregledima i ispitivanjima utvrđene štetnosti iznad dozvoljenih granica, ispitivanjem se određuje dozvoljeno vrijeme izlaganja.
- (3) Podnositelj zahtjeva za obavljanje pregleda i ispitivanja, dužan je ovlaštenoj organizaciji uz zahtjev dostaviti, odnosno staviti na raspolaganje dokumentaciju i podatke o fizičkim,

- hemijskim i biološkim štetnostima i mikroklimi u radnim i pomoćnim prostorijama, tehničko-tehnološkim procesima i drugu dokumentaciju od značaja za obavljanje pregleda i ispitivanja.
- (4) Na mjestima rada na kojima je u postupku ispitivanja utvrđena koncentracija kemijskih štetnosti iznad dozvoljenih granica, vrši se kontinuirano ispitivanje radi procjene rizika i poduzimanja mjera za smanjenje štetnosti i zaštitu zdravlja radnika.

Član 20.

(Uputstva za sigurnu upotrebu i rukovanje sredstvima za rad)

- (1) Proizvođači i uvoznici radne opreme i sredstava i opreme lične zaštite obavezni su da izdaju ispravu kojom se dokazuje da odgovaraju međunarodnim propisima, tehničkim propisima i propisanim mjerama sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, te daju uputstva za upotrebu i održavanje na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini, odnosno Federaciji.

Član 21.

(Obaveza pribavljanja potrebne dokumentacije)

- (1) Poslodavac ne može staviti u promet ili upotrebu sredstva za rad ili opasne materije prije nego što pribavi dokumentaciju iz prethodnog člana ovog pravilnika.

Član 22.

(Izdavanje isprava)

- (1) Isprave iz prethodnih članova može izdati i ovlaštena organizacija za zaštitu na radu.

Član 23.

(Zabrana davanja finansijske naknade)

- (1) Poslodavci ne mogu dati finansijsku ili drugu naknadu radnicima u zamjenu za ispunjavanje zahtjeva standarda sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.

III - ORGANIZACIJA PROVOĐENJA ZAŠTITE NA RADU

Član 24.

(Odgovorna lica)

- (1) Zaštita na radu sastavni je dio organizacije rada i izvođenja radnog procesa koje poslodavac ostvaruje primjenom osnovnih, posebnih i priznatih pravila zaštite na radu, u skladu s općim načelima prevencije.
- (2) Sve poslove zaštite na radu u skladu sa Zakonom, ovim pravilnikom i drugim propisima organiziraju, uređuju, nadziru i prate njihovu primjenu, u dogovoru, direktor i radnik za zaštitu na radu.
- (3) Zaštita na radu organizuje se kod poslodavca u svim dijelovima procesa rada. Poslodavac zapošljava 37 radnika, posluje na jednoj lokaciji sa glavnim objektom
- (4) Kod poslodavca postoje radna mjesta sa povećanim rizikom.
- (5) Obavljanje poslova zaštite radu u dijelovima procesa rada iz stava (3), ovog člana vodi radnik za zaštitu na radu. Poslodavac nije odredio radnika za zaštitu na radu koji će obavljati poslove vezane za sprječavanje rizika na radu i zaštitu zdravlja radnika.

IV – OBAVEZE POSLODAVCA

Član 25.

(Obaveza osiguranja preventivnih mjera)

- (1) Poslodavac je obavezan da prilikom organizovanja rada i radnog procesa osigura preventivne mjere radi zaštite života i zdravlja zaposlenih, kao i potrebna materijalna sredstva za njihovu primjenu.
- (2) Poslodavac je dužan da osigura preventivne mjere prije početka rada radnika, u toku rada, kao i kod svake izmjene tehnološkog postupka, izborom radnih i proizvodnih metoda kojima se osigurava najveća sigurnost i zaštita zdravlja na radu, zasnovana na primjeni propisa iz oblasti

sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, radnih odnosa, tehničkih propisa i standarda, propisa iz oblasti zdravstvene zaštite i dr.

Član 26.

(Načela u provođenju mjera zaštite na radu)

Poslodavac provodi mjere zaštite na radu poštujući sljedeća opća načela prevencije:

- a) procjene rizika,
- b) izbjegavanja rizika,
- c) sprječavanja rizika,
- d) otklanjanja rizika na njihovom izvoru,
- e) prilagođavanja rada i mjesta rada radniku naročito u pogledu izbora opreme za rad i metoda rada, kao i izbora tehnološkog postupka da bi se izbjegla jednoličnost u radu u cilju smanjenja njihovog uticaja na zdravlje radnika,
- f) prilagođavanja tehničkom napretku,
- g) zamjene opasnih tehnoloških procesa ili metoda rada bezopasnim ili manje opasnim,
- h) zamjene opasnih materija bezopasnim,
- i) utvrđivanja jedinstvenih preventivnih mjera s ciljem međusobnog povezivanja tehnologije, organizacije rada, uvjeta rada, socijalnih odnosa i uticaja faktora vezanih za radnu okolinu,
- j) davanja prednosti zajedničkim mjerama zaštite pred pojedinačnim,
- k) odgovarajućeg osposobljavanja i obavješćavanja radnika.

Član 27.

(Obaveze Poslodavca)

(1) Poslodavac je dužan da:

- a) organizuje poslove sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
- b) vrši procjenu rizika za svako radno mjesto i utvrđuje poslove sa povećanim rizikom, na način i pod uvjetima utvrđenim zakonom,
- c) omogućiti radniku da se prije stupanja na rad upozna sa mjerama sigurnosti i zaštite na radu,
- d) donese interni akt o zaštiti na radu,
- e) obavještava radnike, sindikat i povjerenika za zaštitu na radu o uvođenju novih tehnologija i sredstava za rad, te opasnostima i štetnostima po zdravlje radnika i izdaje uputstva za siguran rad,
- f) osigurava da planiranje i uvođenje novih tehnologija bude predmet savjetovanja sa radnicima i/ili njihovim povjerenikom za zaštitu na radu u vezi sa posljedicama po sigurnost i zdravlje izazvanih izborom opreme, uvjeta rada i radne okoline,
- g) osposobljava radnike za siguran rad,
- h) osigurava radnicima sredstva i opremu lične zaštite i njihovo korištenje,
- i) osigurava periodične ljekarske preglede radnika koji rade na poslovima na kojima postoje povećani rizici po zdravlje i preduzima mjere za sprječavanje nastanka invaliditeta i profesionalnih oboljenja radnika,
- j) osigurava periodične preglede sredstava rada i sredstava i opreme lične zaštite pri radu, u skladu sa tehničkim standardima,
- k) osigurava periodične preglede i ispitivanja fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklima u radnoj okolini,
- l) osigurava periodične preglede i ispitivanja sredstava rada i opreme, radnih i pomoćnih prostorija i sredstava i opreme lične zaštite, koji ne podliježu obaveznim periodičnim pregledima i ispitivanjima, na način, po postupku i u rokovima utvrđenim općim aktom,
- m) provodi mjere zaštite od požara u skladu sa posebnim propisima,
- n) provodi mjere za osiguranje prve pomoći,
- o) unaprjeđuje sigurnost i zaštitu zdravlja na radu,
- p) obavještava nadležnu inspekciju rada o svakom smrtnom slučaju, nesreći koja je zadesila jednog ili više radnika, teškoj povredi, profesionalnom oboljenju, svakoj pojavi ili bolesti koje pogađaju više od jednog radnika i svakoj pojavi koja bi mogla ugroziti život ili zdravlje radnika na radu,

- r) obavještava nadležnu inspekciju o početku i završetku radova na izgradnji, montaži, zamjeni opreme, remontu i rekonstrukciji objekata.

Član 28.

(Obaveza utvrđivanja uslova rada i zahtjeva u pogledu sposobnosti radnika)

- (1) Poslodavac je dužan da za sve poslove u tehničko-tehnološkom procesu rada utvrdi uslove rada i zahtjeve u pogledu zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti radnika koji će te poslove obavljati.
- (2) Radnik ne može zasnovati radni odnos ukoliko prethodno nije utvrđeno da njegovo zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti odgovaraju uslovima rada i zahtjevima radnog mjesta.
- (3) Zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti radnika utvrđuju se na osnovu ljekarskog uvjerenja izdatog od strane odjeljenja za medicinu rada i zdravstvenu zaštitu radnika ovlaštene zdravstvene ustanove.

Član 29.

(Obaveza poslodavca u vezi sa upotrebom opasnih materija na radu)

- (1) Poslodavac je obavezan primjenom manje opasnih i štetnih materija stalno unaprjeđivati zaštitu na radu.
- (2) Poslodavac koji koristi, proizvodi, prerađuje, odnosno skladišti opasne materije mora, u skladu sa procjenom rizika, primjenjivati pravila zaštite na radu.
- (3) Opasne materije poslodavac smije koristiti samo ako ne može iste radne rezultate postići primjenom bezopasnih materija.
- (4) Ako nije moguća zamjena opasnih materija bezopasnim ili manje opasnim, odnosno manje štetnim materijama, poslodavac je obavezan utvrditi da li se primjenom drugog radnog postupka može smanjiti opasnost ili štetnost od njihove primjene.
- (5) Ako koristi opasne materije, poslodavac je obavezan pravila zaštite na radu primjenjivati sljedećim redoslijedom:
 - a) koristiti zatvorene sisteme, ako je to moguće prema vrsti poslova i stanju tehnike,
 - b) odvoditi sa mjesta nastanka, odnosno izvan radne okoline opasne materije čije oslobađanje ne može spriječiti, na način da pri odvođenju ne zagađuje čovjekovu okolinu,
 - c) kada ne može odvoditi opasne materije sa mjesta nastanka, ograničiti na najmanju moguću mjeru:
 - količinu opasnih materija,
 - broj radnika izloženih djelovanju opasnih materija,
 - vrijeme izlaganja radnika uticaju opasnih materija.
 - d) osigurati da radnici pri radu sa opasnim materijama koriste propisanu ličnu zaštitnu opremu, ako se pravilima navedenima u tač. a), b) i c) ovog stava ne može postići zadovoljavajuća sigurnost i zaštita zdravlja radnika.
- (6) Obaveza je poslodavca da koncentracija opasnih materija na mjestima rada i u radnoj okolini bude što niža i ispod granične vrijednosti izloženosti.

Član 30.

(Osiguranje pristupa radnom mjestu sa povećanim rizikom)

- (1) Poslodavac je dužan da osigura da pristup radnom mjestu sa povećanim rizikom, na kojem prijeti neposredna opasnost od povređivanja ili zdravstvenih oštećenja (trovanja, gušenja i sl.), imaju samo radnici koji su osposobljeni za siguran i zdrav rad, koji su dobili posebna uputstva za rad na takvom mjestu, koji ispunjavaju zdravstvene uvjete i koji su snabdjeveni odgovarajućim sredstvima i opremom za ličnu zaštitu pri radu.

Član 31.

(Sredstva i oprema lične zaštite)

- (1) Poslodavac je dužan da obezbijedi radnicima sredstva i opremu lične zaštite.

- (2) Poslodavac ne smije staviti u upotrebu sredstva i opremu lične zaštite ako nisu izrađena u skladu sa članom 14. zakona o zaštiti na radu.
- (3) Poslodavac je obavezan da osigura da se sredstva i oprema lične zaštite održavaju u dobrom stanju.
- (4) Poslodavac je dužan da isključi iz upotrebe sredstva i opremu lične zaštite na kojima nastanu promjene zbog kojih postoji opasnost po sigurnost i zdravlje radnika.
- (5) Lična zaštitna sredstva koju nabavlja poslodavac treba po kvalitetu i namjeni biti u skladu sa propisima o zaštiti na radu, Pravilnikom o upotrebi sredstava i opreme lične zaštite na radu ("Sl. Novine FBiH"42/25) i Naredbom o ličnoj zaštitnoj opremi („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 75/10).

Član 32.

(Određivanje sredstava i opreme lične zaštite)

- (1) Poslodavac određuje na kojim radovima odnosno na kojim radnim mjestima i koja se sredstva odnosno oprema, zavisno od vrste i stepena opasnosti i štetnosti, koristi za sprečavanje dejstva stalnih opasnosti i štetnosti, a koja za otklanjanje dejstva odnosno zaštitu od dejstva iznenadnih odnosno povremenih ili kratkotrajnih opasnosti i štetnosti, u skladu sa Pravilnikom o upotrebi sredstava i opreme lične zaštite na radu ("Sl. Novine FBiH"42/25) i u skladu sa Naredbom o ličnoj zaštitnoj opremi („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 75/10), te propisanih standarda.
- (2) Pravo na korištenje ličnih zaštitnih sredstava i opreme radnik stiče stupanjem na rad kod poslodavca. Koristiti se mogu samo sredstva i oprema koja ispunjavaju uslova za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu što potvrđuje proizvođač ili uvoznik posebnom potvrdom.
- (3) Poslodavac je dužan da radnicima osigura korištenje sredstava i opreme lične zaštite koja:
 - a) je proizvedena u skladu sa zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima,
 - b) pruža pouzdanu zaštitu od rizika pri radu i ako je to potvrdio proizvođač ili uvoznik sredstava i opreme lične zaštite, odnosno ako posjeduje ispravu izdatu od strane proizvođača ili uvoznika tih sredstava i opreme lične zaštite kojom se dokazuje da ta sredstva i oprema odgovaraju međunarodnim propisima, tehničkim propisima i propisanim mjerama sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, te ako daju uputstva za upotrebu i održavanje na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini, odnosno Federaciji,
 - c) odgovara postojećim uslovima na radnom mjestu i u radnoj okolini, odnosno koja odgovara uslovima i specifičnostima rada kako bi se rizici otklonili ili smanjili,
 - d) je namjenski izrađena za otklanjanje ili smanjenje rizika na radnom mjestu i kao takvi ne smiju da povećavaju postojeće ili da stvaraju nove rizike za sigurnost i zdravlje radnika,
 - e) odgovara specifičnim ergonomskim zahtjevima na radnom mjestu i zdravstvenom stanju radnika tako da ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika,
 - f) je tako izrađena da radnik može pravilno i na jednostavan način koristiti i poslije podešavanja.
- (4) Poslodavac određuje sredstva i opremu lične zaštite na osnovu izvršene procjene rizika, odnosno prepoznatih opasnosti i štetnosti kojima su radnici izloženi na radnom mjestu i u radnoj sredini. Radi ispunjavanja obaveze iz stava ovog člana, poslodavac će:
 - a) sačiniti Pregled rizika (opasnosti i štetnosti) koji uslovljavaju korištenje sredstava i opreme lične zaštite.
 - b) odrediti sredstva i opremu lične zaštite koja odgovaraju Pregledu sredstava i opreme lične zaštite, te dati na korištenje odgovarajuća sredstva i opremu lične zaštite radniku koji radi na poslovima navedenim u Pregledu sredstava i opreme lične zaštite prema poslovima koji zahtjevaju njihovo korištenje.

Pregled, karakteristike i rok trajanja sredstava i opreme lične zaštite koja se upotrebljava po radnim mjestima dat je u slijedećoj tabeli:

R.b.	Naziv radnog mjesta	Sredstva i oprema lične zaštite	Rok trajanja (mjeseci / godina)	Norma
1.	Direktor Teatra	/	/	/
2.	Prvak drame	/	/	/
3.	Glumac I	Radne trenerke	/	/
4.	Glumac II	Radne trenerke	/	/
5.	Glumac III	Radne trenerke	/	/
6.	Dramaturg	/	/	/
7.	Inspicijent drame I	/	/	/
8.	Inspicijent drame II	/	/	/
9.	Viši stručni saradnik za pravne poslove	/	/	/
10.	Viši stručni saradnik za ekonomsko-računovodstvene poslove	/	/	/
11.	Stručni saradnik za pravne poslove	/	/	/
12.	Viši stručni saradnik za kontakte sa javnošću	/	/	/
13.	Viši stručni saradnik u Javnim ustanovama kulture za organizaciju	/	/	/
14.	Tehnički sekretar	/	/	/
15.	Blagajnik biljetar	/	/	/
16.	Viši stručni saradnik u Javnoj ustanovi kulture za tehniku	/	/	/
17.	Šef scenske tehnike-organizator	/	/	/
18.	Vozač	/	/	/
19.	Majstor scene	/	/	/
20.	Majstor svjetla	Zaštitna obuća	24 mjeseca	BAS EN ISO 20345:2023.
		Zaštitne rukavice	24 mjeseca	BAS EN 388+A1:2019
		Zaštitni šljem	24 mjeseca	BAS EN 397+A1
		Radno odijelo	24 mjeseca	BAS EN ISO 13688 i / ili BAS EN ISO 13688/A1
		Set za rad na visini	24 mjeseca	BAS EN 353-1+A1, BAS EN 353-2, BAS EN 354, BAS EN 358, BAS EN 361, BAS EN 362
		Zaštitne naočale	24 mjeseca	BAS EN ISO 16321-1:2023.
21.	Električar rasvjetljivač	Zaštitna obuća	24 mjeseca	BAS EN ISO 20345:2023.
		Zaštitne rukavice	24 mjeseca	BAS EN 388+A1:2019
		Zaštitni šljem	24 mjeseca	BAS EN 397+A1
		Radno odijelo	24 mjeseca	BAS EN ISO 13688 i / ili BAS EN ISO 13688/A1
		Set za rad na visini	24 mjeseca	BAS EN 353-1+A1, BAS EN 353-2, BAS EN 354, BAS EN 358, BAS EN 361, BAS EN 362
		Zaštitne naočale	24 mjeseca	BAS EN ISO 16321-1:2023.
22.	Majstor tona	Zaštitna obuća	24 mjeseca	BAS EN ISO 20345:2023.
		Zaštitne rukavice	24 mjeseca	BAS EN 388+A1:2019
		Zaštitni šljem	24 mjeseca	BAS EN 397+A1
		Set za rad na visini	24 mjeseca	BAS EN 353-1+A1, BAS EN 353-2, BAS EN 354, BAS EN 358, BAS EN 361, BAS EN 362
23.	Dizajnersko tehnički operater – DTO	/	/	/
24.	Domar-domaćin objekta	Radno odijelo	24 mjeseca	BAS EN ISO 13688:2014, BAS EN ISO 13688/A1:2022.
		Zaštitna obuća	24 mjeseca	BAS EN ISO 20345:2023.
		Zaštitne rukavice	24 mjeseca	BAS EN 388+A1:2019
		Naočale	/	/
25.	Šminker – Frizer I	/	/	/
26.	Garderober I	/	/	/

27.	Rekviziter	Zaštitne rukavice	24 mjeseca	BAS EN 388+A1:201
28.	Dekorater	Zaštitne rukavice	24 mjeseca	BAS EN 388+A1:201
		Radno odijelo	24 mjeseca	BAS EN ISO 13688:2014, BAS EN ISO 13688/A1:2022.
29.	Higijeničar	Radno odijelo	24 mjeseca	BAS EN ISO 13688:2014, BAS EN ISO 13688/A1:2022.
		Zaštitna obuća	24 mjeseca	BAS EN ISO 20345:2023.
		Zaštitna maska jednokratna	/	BAS EN 14683+Cor1:2020
		Zaštitne rukavice jednokratne	/	BAS EN 455-1+A1:2023

- (5) U gornjoj tabeli propisani su normativi trajanja ličnih zaštitnih sredstava i opreme, lična zaštitna sredstava i oprema koja nemaju propisan normativ trajanja, izuzimaju se i koriste po potrebi i dotrajalosti.
- (6) U slučaju dotrajalosti, oštećenja ili neispravnosti ličnih zaštitnih sredstava i opreme prije isteka normativnog trajanja, ista se stavljaju van upotrebe, radnik ima pravo i obavezu na zamjenu istih.

Član 33.

(Dužnost radnika prema sredstvima lične zaštite)

- (1) Radnik je dužan pri radu koristiti propisana sredstva lične zaštite savjesno. Radnik ne smije koristiti sredstvo lične zaštite koje mu nije povjereno i za koje nije osposobljen za upotrebu. Radnik je dužan čuvati, održavati i koristiti se sredstvima lične zaštite u skladu sa pravilima zaštite na radu.
- (2) Radnik ne smije popravljati ili obavljati bilo kakve izmjene na sredstvima lične zaštite ili zaštitnoj napravi, osim kada je za to osposobljen i ovlašten. Ukoliko radnik namjerno ili svojim nemarom ošteti ili uništi sredstvo lične zaštite dužan je nadoknaditi štetu poslodavcu.
- (3) Radnik ne smije iznositi sredstva lične zaštite izvan radnih prostorija i prostora, osim radi održavanja čistoće tih sredstava. U slučaju prestanka radnog odnosa radna odjeća i sredstva lične zaštite se vraćaju poslodavcu.

Član 34.

(Zabrana prouzrokovanja finansijskih obaveza za radnike)

Mjere zaštite koje provodi poslodavac i koje se odnose na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu ne smiju radnicima prouzrokovati finansijske obaveze.

Član 35.

(Obaveza upoznavanja sa propisima iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu)

Poslodavac radnika koji organizuje ili rukovodi procesom rada, mora upoznati sa propisima iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, a naročito ako se radi o tehnologijama u kojima postoji opasnost od povreda na radu, profesionalnih oboljenja i poremećaja u tehnološkom procesu koji bi mogli ugroziti sigurnost i zdravlje radnika.

Član 36.

(Prva pomoć, protivpožarna zaštita, evakuacija radnika, ozbiljna i neposredna opasnost)

- (1) Poslodavac je dužan da:
 - a) preduzme potrebne mjere za prvu pomoć, protivpožarne mjere i mjere za evakuaciju radnika, prilagođene prirodi aktivnosti i veličini preduzeća, odnosno poslovanja,
 - b) uspostavi potrebne veze sa specijalizovanim službama, posebno u pogledu prve pomoći, hitne zdravstvene zaštite, spašavanja i protivpožarne zaštite.
- (2) Za provođenje odredaba iz stava (1) ovog člana poslodavac je odredio jednog radnika koji će provoditi mjere prve pomoći, protivpožarne zaštite i evakuacije radnika.

Član 37.

(Obaveze poslodavca u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti)

- (1) Poslodavac je dužan da:
 - a) upozna sve radnike koji su ili bi mogli biti izloženi ozbiljnoj i neposrednoj opasnosti o riziku koji postoji kao i mjerama koje su preduzete ili koje će se preduzeti u pogledu zaštite, što je prije moguće,
 - b) preduzme mjere i izda uputstva kako bi se omogućilo radnicima da u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti prekinu s radom i/ili odmah napuste radno mjesto i pređu na neko sigurno mjesto,
 - c) ne traži od radnika da nastave rad u situaciji kada još uvijek postoji ozbiljna i neposredna opasnost, osim u izuzetnim slučajevima kada postoji ozbiljna i neposredna opasnost po sigurnost više ljudi i širu okolinu.
- (2) Radnici koji u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti napuste svoje radno mjesto i/ili opasno područje ne smiju snositi negativne posljedice u smislu propisa o radu.
- (3) U slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti po vlastitu sigurnost ili sigurnost drugih lica, radnici koji nisu u mogućnosti stupiti u vezu sa neposrednim rukovodiocem, obavezni su preduzeti odgovarajuće mjere u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima koja su im na raspolaganju, da bi se izbjegle posljedice te opasnosti, pod uvjetom da te mjere ne smiju biti u očitom neskladu sa opasnošću.
- (4) Zbog preduzimanja mjera iz stava (3) ovog člana radnici ne smiju snositi negativne posljedice u smislu propisa o radu.

Član 38.

(Obavješćavanje radnika)

- (1) Poslodavac je dužan radnicima i/ili njihovim predstavnicima davati odgovarajuća pisana uputstva koja se odnose na rizike po sigurnost i zdravlje sa zaštitnim i preventivnim mjerama koje se preduzimaju za otklanjanje ili smanjenje tih rizika.
- (2) Uputstva iz stava (1) ovog člana moraju biti istaknuta na mjestu rada.
- (3) Izuzetno, kada prijeti iznenadna opasnost po život i zdravlje, uputstvo iz stava (1) ovog člana poslodavac može dati usmeno.
- (4) Uputstva iz stava (1) ovog člana daju se svim radnicima uključujući i radnike drugih poslodavaca koji obavljaju poslove kod poslodavca.

Član 39.

(Znakovi upozorenja na opasnost)

- (1) Poslodavac je dužan na mjestima rada, na sredstvima za rad i pripadajućim instalacijama trajno postaviti znakove upozorenja na opasnost i znakove općih obavješćavanja, u skladu sa posebnim propisima.
- (2) Ako znakovi upozorenja na opasnost nisu dovoljni za efikasno obavješćavanje, poslodavac je dužan trajno postaviti pisana uputstva o uvjetima i načinu korištenja prostora, prostorija, sredstava rada, opasnih materija i opreme.

Član 40.

(Upotreba opasnih materija)

- (1) Poslodavac smije dati opasne materije u upotrebu radnicima samo pod uvjetom da su opremljene dokumentom na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini, odnosno Federaciji, na kojem je proizvođač, odnosno dobavljač, u skladu sa propisima, naveo sve bezbjednosno-tehničke podatke koji su važni za ocjenjivanje rizika pri radu s tim materijama, te da su zadovoljene sve sigurnosne mjere koje se navode u tom dokumentu.

Član 41.

(Pisana obavijest o rezultatima procjene rizika)

- (1) Poslodavac je dužan osigurati da zaposlena žena za vrijeme trudnoće i dojenja, radnik mlađi od 18 godina života i radnik sa promijenjenom radnom sposobnošću, i pored osposobljavanja

za siguran i zdrav rad, budu u pisanoj formi obaviješteni o rezultatima procjene rizika na radnom mjestu i o mjerama kojima se rizici otklanjaju u cilju povećanja sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.

Član 42.

(Osposobljavanje radnika)

- (1) Poslodavac je dužan da izvrši osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad kod:
 - zasnivanja radnog odnosa,
 - premještaja na druge poslove,
 - prilikom uvođenja nove tehnologije ili novih sredstava za rad,
 - kod promjene procesa rada koji može prouzrokovati promjenu mjera za siguran i zdrav rad.
- (2) Poslodavac je dužan da radnika u toku osposobljavanja za siguran i zdrav rad, upozna sa svim vrstama rizika na poslovima na koje ga raspoređuje i o preduzetim konkretnim mjerama sigurnosti i zaštite na radu, u skladu sa aktom o procjeni rizika.
- (3) Osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad mora biti prilagođeno specifičnostima njegovog radnog mjesta.
- (4) Osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad, poslodavac obavlja teorijski i na praktičan način.
- (5) Provjera teorijske i praktične osposobljenosti radnika za siguran i zdrav rad obavlja se na radnom mjestu

Član 43.

(Zabrana samostalnog rada)

- (1) Radnici ne mogu biti raspoređeni na radna mjesta na kojima će samostalno obavljati poslove prije nego što steknu znanja iz prethodnog člana ovog pravilnika.
- (2) Poslodavac kod kojeg rad obavljaju radnici izvođača mora osigurati da ti radnici budu upoznati sa mjerama zaštite na radu i zdravstvenim rizicima na radu.
- (3) Osposobljavanje radnika mora se obavljati u toku radnog vremena i ne smije izazvati troškove za radnika.

Član 44.

(Provjera osposobljenosti za siguran i zdrav rad)

- (1) Periodične provjere osposobljenosti za siguran i zdrav rad radnika koji radi na poslovima sa povećanim rizikom vrši se na način, u roku i po postupku utvrđenom aktom o procjeni rizika.

Član 45.

(Teorijsko i praktično osposobljavanje)

- (1) U toku osposobljavanja iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, radnik se upoznaje naročito sa:
 - a) tehničko-tehnološkim procesom i organizacijom rada u cjelini, a posebno sa poslovima svog radnog mjesta,
 - b) opasnostima koje ugrožavaju sigurnost i zdravlje na radu, korištenjem sredstava rada i opreme i načinom upotrebe štetnih materija,
 - c) mjerama zaštite na radu i razlozima zbog kojih se te mjere predviđaju i provode,
 - d) upotrebom odgovarajućih sredstava rada i odgovarajuće opreme i sredstava lične zaštite, kao i pravilnim i namjenskim korištenjem uređaja i sredstava kojima se služi pri radu,
 - e) pravima i dužnostima u provođenju propisa i mjera zaštite na radu i posljedicama zbog nepridržavanja tih propisa i mjera,
 - f) pružanjem prve pomoći,
 - g) organizacijom sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
 - h) korištenjem protivpožarnih aparata,
 - i) odredbama zakona.

- (2) Osposobljavanje radnika iz stava (1) ovog člana poslodavac može obaviti ako ima zaposlena lica sa odgovarajućom visokom stručnom spremom iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.
- (3) Ako poslodavac nije u mogućnosti da izvrši osposobljavanje radnika u smislu stava (1) ovog člana, te poslove povjerit će ovlaštenoj organizaciji iz člana 64. zakona.

V - PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI RADNIKA

Član 46.

(Pravo na sigurne i zdrave uvjete rada)

- (1) Radnik ima pravo na sigurne i zdrave uslove rada.
- (2) Radna okolina i sredstva za rad moraju biti sigurni za radnike i ne smiju ugroziti njihovo zdravlje.

Član 47.

(Pravo radnika na specifičnu zdravstvenu zaštitu/medicinu rada)

- (1) Radnik ima pravo na zdravstvenu zaštitu primjerenu rizicima za sigurnost i zdravlje kojima je izložen na radu, u skladu s posebnim propisima koji uređuju mjere zdravstvene zaštite u vezi sa radom.
- (2) Poslodavac je dužan da zdravstvenim radnicima, koji pružaju usluge specifične zdravstvene zaštite/medicine rada, osigura pristup u sve radne prostorije i prostore.

Član 48.

(Dužnost radnika da sebe i druge ne izlaže opasnostima)

- (1) Radnik je dužan da obavlja posao u skladu sa svojom stručnom spremom i završenom obukom, kao i uputstvima koja daje Poslodavac, tako da ne izlaže sebe ili druga lica na koja mogu uticati njegove aktivnosti ili nepažnja u toku procesa rada, opasnostima od povrede na radu ili profesionalnog oboljenja.

Član 49.

(Dužnosti radnika)

- (1) Radnici su dužni:
 - a) da se pridržavaju utvrđenih pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
 - b) da pravilno upotrebljavaju sredstva za rad i opremu, opasne materije i druga sredstva u skladu sa uputama proizvođača i uputstvima za siguran rad koja daje poslodavac,
 - c) da pravilno upotrebljavaju sredstva i opremu lične zaštite koja su im dodjeljena i da ih nakon upotrebe vraćaju na mjesto na kojem se čuvaju,
 - d) ne smiju samovoljno isključiti, modifikovati, promijeniti ili ukloniti sigurnosni uređaj koji je instaliran, posebno ne mašinu, uređaj, alat, pogon ili objekat i takav uređaj moraju pravilno upotrebljavati,
 - e) da odmah obavjeste direktora i/ili radnika za zaštitu na radu o svakoj pojavi na poslu za koju postoji opravdana sumnja da predstavlja opasnost po sigurnost i zdravlje kao i o nedostacima u postupcima zaštite,
 - f) da obavjeste lice odgovorno za to radno mjesto i/ili direktora o povredama koje su zadobili,
 - g) da sarađuju sa direktorom i/ili radnikom za zaštitu na radu u provođenju mjera ili zahtjeva koje je naredio inspektor rada,
 - h) da sarađuju sa direktorom i/ili radnikom za zaštitu na radu u provođenju mjera koje će obezbjediti da radna okolina i uvjeti rada budu sigurni i ne predstavljaju rizik po sigurnost i zdravlje u okviru njihovog radnog mjesta,
 - i) obavljaju periodične ljebarske preglede u terminima po zahtjevu direktora,
 - j) da daju sve podatke i informacije koje traže inspektori rada.

Član 50.

(Teža povreda radne obaveze)

- (1) Radnik koji se ne pridržava utvrđenih pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu i propisanih obaveza iz zakona i pravilnika čini težu povredu radne obaveze.
- (2) Radnik naročito čini teške povrede radne obaveze ako:
 - a) ne izvršava dužnosti iz zaštite na radu propisane zakonom, podzakonskim aktima, tehničkim standardima, ugovorom o radu i ovim pravilnikom,
 - b) poslove radnog mjesta obavlja suprotno pravilima zaštite na radu,
 - c) ne pristupi obrazovanju i osposobljavanju za siguran rad, ili ne pristupi provjeri znanja za rad na siguran način,
 - d) propusti ili odbije raditi pod nadzorom radnika osposobljenog za rad na siguran način, dok uspješno ne obavi provjeru svoje osposobljenosti za rad na siguran način,
 - e) odbije prihvatiti raspored na drugo radno mjesto za koje se može osposobiti za samostalan rad na siguran način, ako u tri pokušaja nije zadovoljio na provjeri osposobljenosti za rad na siguran način,
 - f) odbije napustiti mjesto rada kada to od njega traži neposredni rukovodilac radi sigurnosti i zaštite zdravlja,
 - g) ne prekinе rad kada su mu ugroženi život i zdravlje, zato što nisu primijenjena pravila zaštite na radu,
 - h) ne obavi na vrijeme ljekarski pregled na koji je upućen,
 - i) radeći suprotno pravilima zaštite na radu ugrozi sigurnost ili zdravlje drugih radnika,
 - j) ne koristi se ličnim zaštitnim sredstvima na način utvrđen ovim pravilnikom,
 - k) ako ošteti ili ukloni oznake upozorenja ili uputstva iz zaštite na radu,
 - l) odbije udaljiti se smjesta rada kada je zatečen da radi pod uticajem alkohola ili drugih sredstava zavisnosti,
 - m) odbije pristupiti provjeri zdravstvene sposobnosti ili provjeri je li radi pod uticajem alkohola i drugih sredstava zavisnosti,
 - n) tokom rada konzumira alkoholna pića ili druga sredstva zavisnosti ili ih unosi u prostore i prostorije poslodavca,
 - o) puši na mjestu na kojem je to izričito zabranjeno zbog opasnosti od požara i eksplozije.
- (3) Obaveze radnika u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu ne utiču na obaveze i odgovornosti poslodavca iz zakona i pravilnika.

Član 51.

(Radnik pod uticajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti)

- (1) Zabranjeno je uzimanje alkoholnih pića i drugih sredstava ovisnosti prije i tokom rada i njihovo unošenje u radne prostorije i prostore.
- (2) Radnik je dužan, da se na zahtjev poslodavca, podvrgne provjeri da li je pod uticajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti.
- (3) Ukoliko se sumnja da bi radnik mogao biti pod uticajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti, poslodavac je dužan zabraniti rad i uputiti ga uz pratnju u nadležnu ustanovu na testiranje. Ako radnik odbije upućivanje u ustanovu radi testiranja na alkohol i/ili druga sredstva ovisnosti, smatrat će se da je pod uticajem alkohola i/ili drugih sredstava ovisnosti.
- (4) Radnik pod uticajem alkohola ili drugih sredstava zavisnosti ne može započeti odnosno nastaviti rad.
- (5) O obavljenom testiranju na alkohol i/ili druga sredstva ovisnosti sastavlja se zapisnik. U zapisnik se obavezno upisuju lični podaci o radniku, podaci o radnom mjestu na koje je radnik raspoređen, okolnosti koje su uzrokovale testiranje, datum, sat, mjesto i rezultat testiranja, te izjave radnika čija se alkoholiziranost provjerava, ostalih prisutnih i voditelja radne jedinice. Odbijanje radnika da potpiše zapisnik ne utiče na valjanost zapisnika kao dokaznog materijala. Zapisnik se prilaže odluci o privremenom udaljenju s radnog mjesta.

Član 52.

(Postupanje u slučaju neposredne opasnosti po život i zdravlje radnika)

- (1) Radnik ima pravo da odbije da radi ako smatra da mu prijeti neposredna opasnost po život i zdravlje i dužan je da o tome odmah obavijesti svog neposrednog rukovodioca i/ili imenovanog radnika za zaštitu na radu, nadležnog inspektora rada i predstavnika radnika.
- (2) Ako radnik odbije da radi, u smislu stava (1) ovog člana, a direktor smatra da takav postupak nije opravdan, dužan je odmah o tome izvijestiti nadležnu inspekciju rada koji će izvršiti uviđaj na licu mjesta, i naredi da se provedu odgovarajuće mjere zaštite, odnosno zabrani rad, dok se mjere ne provedu, ili obavijesti radnika iz kojih razloga njegov zahtjev nije osnovan.
- (3) Radnik iz stava (1) ovog člana koji se udaljio sa radnog mjesta, ne smije snositi negativne posljedice u smislu propisa o radu, osim u slučaju ako poslodavac dokaže da se radnik neopravdano udaljio sa radnog mjesta.

Član 53.

(Zaštita nepušača)

- (1) Zabranjeno je pušenje u radnim prostorijama. Pušenje je dozvoljeno na predviđenim mjestima na otvorenom prostoru.

VI- PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI RADNIKA ZA ZAŠTITU NA RADU I DRUGIH RADNIKA U OVOJ OBLASTI

Član 54.

(Direktor)

- (1) Direktor je odgovoran za cjelokupnu organizaciju i provođenje pravila zaštite na radu u skladu sa Zakonom i ovim pravilnikom.
- (2) Direktor osigurava sva potrebna finansijska sredstva za obavljanje - provođenje zaštite na radu.
- (3) U slučaju kada poslodavac angažuje ovlaštenu organizaciju za zaštitu na radu, to ga ne oslobađa odgovornosti utvrđene u stavu (1) ovog člana.
- (4) Obaveze radnika u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu ne utiču na obaveze i odgovornosti poslodavca iz Zakona.

Član 55.

(Radnik za zaštitu na radu)

- (1) Radnik za zaštitu na radu obavlja poslove propisane Zakonom i Pravilnikom o radu.
- (2) Radnik za zaštitu na radu mora biti odgovarajuće osposobljen i imati položen stručni ispit koji se odnosi na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu (u daljnjem tekstu: stručni ispit), u skladu sa Zakonom i Pravilnikom o uvjetima koje moraju ispunjavati radnici za zaštitu na radu, o sadržaju, načinu i troškovima polaganja stručnog ispita ("Službene novine Federacije BiH", broj 83/21) i ovim pravilnikom.
- (3) Poslodavac je dužan radniku za zaštitu na radu osigurati uvjete za rad, potrebnu opremu i pomoć drugog stručnog osoblja, kao i sredstva za obavljanje i organizovanje preventivnih i zaštitnih mjera.
- (4) Radnik za zaštitu na radu ne može biti doveden u nepovoljniji položaj zbog poslova koje obavlja u cilju sprečavanja rizika na radu i zaštite zdravlja radnika.

Član 56.

(Povjerenik za zaštitu na radu)

- (1) Povjerenik za zaštitu na radu je lice izabrano ili imenovano da predstavlja zaposlene u oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu kod poslodavca
- (2) Broj povjerenika, izbor i njihov mandat utvrđuju se u skladu sa propisom o vijeću zaposlenika, vodeći računa o zastupljenosti svih dijelova procesa rada.

- (3) Za vrijeme obavljanja poslova utvrđenih Zakonom, povjerenik za zaštitu na radu iz reda zaposlenih ima pravo na naknadu plaće u visini plaće koju bi ostvario da je radio na poslovima za koje je zaključio ugovor o radu.
- (4) Povjerenik za zaštitu na radu poslove utvrđene Zakonom može obavljati najviše šest sati sedmično.
- (5) Poslodavac osigurava povjereniku za zaštitu na radu potrebna sredstva da može ostvarivati svoje funkcije koje proizilaze Zakona.
- (6) Povjerenik za zaštitu na radu ne može biti doveden u nepovoljniji položaj u odnosu na druge radnike, zbog svojih poslova vezanih za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu.
- (7) Ukoliko radnici izaberu više povjerenika, oni između sebe biraju koordinatora povjerenika radnika za zaštitu na radu.

VII- ZDRAVSTVENI NADZOR

Član 57.

(Poslovi sa povećanim rizikom)

- (1) Poslodavac je dužan da radniku koji obavlja poslove sa povećanim rizikom, prije početka rada osigura prethodni ljekarski pregled, kao i periodični ljekarski pregled u toku rada.
- (2) Poslovima sa povećanim rizikom smatraju se:
 - a) poslovi sa povećanim rizikom od povređivanja, nastanka profesionalnih oboljenja i oštećenja zdravlja radnika,
 - b) poslovi sa specifičnim zahtjevima koji, u cilju sigurnog i uspješnog rada uvjetuju posebne
 - c) zdravstvene i psihofizičke sposobnosti radnika na tim radnim mjestima,
 - d) poslovi na kojima, nakon primjene svih tehnički priznatih metoda za smanjenje rizika, postoji preostali rizik za neke radnike.
- (3) Poslodavac ima radna mjesta sa povećanim rizikom. Periodični ljekarski pregledati za radna mjesta sa povećanim rizikom dati u Aktu o procjeni rizika su obavezni i smatraju se obavezom Poslodavca.

R.b.	Naziv radnog mjesta	Nivo rizika	Periodičnost ljekarskog pregleda
1.	Majstor svjetla	VELIKI	24 mjeseca
2.	Električar - rasvjetljivač	VELIKI	24 mjeseca

Član 58.

(Pravo radnika na specifičnu zdravstvenu zaštitu/medicinu rada)

- (1) Radnik ima pravo na zdravstvenu zaštitu primjerenu rizicima za sigurnost i zdravlje kojima je izložen na radu, u skladu s posebnim propisima koji uređuju mjere zdravstvene zaštite u vezi sa radom.
- (2) Aktom o procjeni rizika data je periodičnost za praćenje zdravstvenog stanja na određenim radnim mjestima koja nisu označena kao radna mjesta sa povećanim rizikom. Poslodavac će postupiti u skladu sa preporukama i prema indikacijama obezbjediti periodične zdravstvene preglede na tim radnim mjestima.

Radna mjesta na kojima je propisano praćenje zdravstvenog stanja su:

R.b.	Naziv radnog mjesta	Nivo rizika	Preporučena periodičnost ljekarskog pregleda
1.	Prvak drame	Srednje veliki	36 mjeseci
2.	Glumac I	Srednje veliki	36 mjeseci
3.	Glumac II	Srednje veliki	36 mjeseci
4.	Glumac III	Srednje veliki	36 mjeseci
5.	Vozač	Srednje veliki	36 mjeseci
6.	Majstor tona	Srednje veliki	36 mjeseci
7.	Domar-domaćin objekta	Srednje veliki	36 mjeseci
8.	Dekorater	Srednje veliki	36 mjeseci

- (3) Poslodavac je dužan da zdravstvenim radnicima, koji pružaju usluge specifične zdravstvene zaštite/medicine rada, osigura pristup u sve radne prostorije i prostore.

Član 59.

(Obaveza obavještanja ovlaštene zdravstvene ustanove)

- (1) Poslodavac, radnik za zaštitu na radu, povjerenik za zaštitu na radu, sindikat i drugi radnici dužni su obavijestiti ovlaštenu zdravstvenu ustanovu, o svim faktorima na radnom mjestu i u radnoj okolini za koje znaju ili pretpostavljaju da se mogu nepovoljno odraziti na zdravlje radnika.

Član 60.

(Evidencije o ljekarskim pregledima radnika)

- (1) Prilikom upućivanja radnika, koji obavlja poslove sa povećanim rizikom, na ljekarski pregled, poslodavac je obavezan ovlaštenoj zdravstvenoj ustanovi dostaviti podatke o poslovima sa povećanim rizikom i navesti štetnosti i opasnosti kojima su radnici izloženi.

Član 61.

(Pravo radnika na premještaj na drugo radno mjesto)

- (1) Ako se u postupku periodičnog ljekarskog pregleda utvrdi da radnik ne ispunjava posebne zdravstvene uvjete za obavljanje poslova sa povećanim rizikom, poslodavac je dužan da ga premjesti na drugo radno mjesto koje odgovara njegovim zdravstvenim sposobnostima, ukoliko takvo radno mjesto postoji kod poslodavca. Ukoliko takvo mjesto ne postoji, primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona o radu.

Član 62.

(Način obavljanja ljekarskih pregleda)

- (1) Prethodni i periodični ljekarski pregledi radnika koji obavljaju poslove sa povećanim rizikom vrše se na način, po postupku i u rokovima utvrđenim aktom o procjeni rizika, na teret poslodavca.
- (2) Radnik iz stava (1) ovog člana koji ne obavi periodični ljekarski pregled ne može nastaviti sa radom dok se ne utvrdi njegovo zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti.
- (3) Poslodavac je dužan da za sve poslove u tehničko tehnološkom procesu rada utvrdi uvjete rada i zahtjeve u pogledu zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti radnika koji će te poslove obavljati.
- (4) Radnik ne može zasnovati radni odnos ukoliko prethodno nije utvrđeno da njegovo zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti odgovaraju uvjetima rada i zahtjevima radnog mjesta.
- (5) Zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti radnika koji rade na poslovima koji nisu sa povećanim rizikom, utvrđuju se na osnovu ljekarskog uvjerenja izdatog od strane odjeljenja za medicinu rada i zdravstvenu zaštitu radnika ovlaštene zdravstvene ustanove.

Član 63.

(Mjere za sprečavanje, otklanjanje ili smanjenje rizika)

- (1) Poslodavac je dužan provoditi mjere za sprečavanje, otklanjanje ili smanjenje rizika koje se utvrde Aktom o procjeni rizika i na način propisan tim aktom, u skladu s Pravilima o procjeni rizika ("Službene novine Federacije BiH", broj 23/21).

VIII - POSLOVI NA KOJIMA SE PROVODI MJERA SKRAĆIVANJA RADNOG VREMENA

Član 64.

(Poslovi na kojima se radno vrijeme skraćuje)

- (1) Kada su na određenom radnom mjestu takvi uvjeti da uprkos primjeni mjera zaštite na radu i dalje postoji preostali rizik i prijetnja od obolijevanja tj. invaliditeta, poslodavac će preduzeti mjere da se radno vrijeme skraćuje srazmjerno štetnom utjecaju uvjeta rada na zdravlje i na radnu sposobnost radnika, u skladu sa Zakonom,

- (2) Nakon provedenog postupka procjene rizika kod poslodavca je utvrđeno da ne postoji potreba za izradom stručnog nalaza o skraćivanju radnog vremena na radnim mjestima sa povećanim rizikom.
- (3) Na poslovima, na kojima se radno vrijeme skraćuje u skladu sa Zakonom, pri ostvarivanju prava na plaću i drugih prava po osnovu rada i u vezi sa radom, skraćeno radno vrijeme u smislu ovog člana izjednačava se sa punim radnim vremenom.

Član 65.

(Posebno osiguranje radnika koji obavljaju poslove sa povećanim rizikom)

Poslodavac posebno osigurava od rizika nesreće i povrede na radu radnike koji obavljaju poslove sa povećanim rizikom, utvrđene ovim pravilnikom, radi obezbjeđenja naknade štete, u skladu sa zakonom.

IX - EVIDENCIJE, IZVJEŠTAVANJE I OBAVJEŠTAVANJE O NESREĆAMA O POVREDAMA NA RADU I PROFESIONALNIM OBOLJENJIMA

Član 66.

(Obaveza vođenja evidencija kod poslodavca)

- (1) Poslodavac je dužan da vodi propisanu evidenciju o:
 - a) radnicima na radnim mjestima sa povećanim rizikom,
 - b) radnim mjestima sa povećanim rizikom,
 - c) opasnim materijama koje se koriste pri radu,
 - d) provjeri znanja radnika iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
 - e) izvršenim pregledima i ispitivanjima radne sredine i sredstava za rad,
 - f) povredama na radu, profesionalnim oboljenjima, smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima,
 - g) ljekarskim pregledima radnika.
- (2) Direktor je dužan dostaviti nadležnoj inspekciji rada godišnji izvještaj o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima, smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima, najkasnije do 15.01. tekuće godine za prethodnu godinu.

Član 67.

(Dostavljanje izvještaja o povredi na radu i profesionalnom oboljenju)

- (1) Izvještaj o povredi na radu koja se dogodi i profesionalnom oboljenju koje nastane na radnom mjestu, direktor je dužan dostaviti radniku koji je pretrpio povredu, odnosno kod kojeg je nastalo oboljenje, nadležnom zavodu zdravstvenog osiguranja kod kojeg je radnik zdravstveno osiguran, ovlaštenoj zdravstvenoj ustanovi koja obavlja usluge specifične zdravstvene zaštite/medicine rada kod poslodavca, kao i nadležnoj inspekciji rada, u roku od sedam dana od dana pretrpljene povrede odnosno nastanka oboljenja.
- (2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana podnosi se na obrascu čiji je sadržaj i način podnošenja propisan od strane nadležnih ministarstava.

Član 68.

(Obaveza obavješćavanja inspekcije rada)

- (1) Direktor je dužan dostaviti nadležnoj inspekciji rada godišnji izvještaj o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima, smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima, najkasnije do 15.01. tekuće godine za prethodnu godinu.
- (2) Direktor je obavezan odmah obavijestiti nadležnu inspekciju rada o svakom smrtnom slučaju, težoj povredi na radu, profesionalnom oboljenju i svakoj pojavi koja bi mogla ugroziti život ili zdravlje radnika na radu.

X - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 69.

(Izmjene i dopune Internog akta)

Izmjene i dopune ovog Internog akta vršit će se po postupku za njegovo donošenje.

Član 70.

(Tumačenje Internog akta)

Tumačenje odredbi ovog pravilnika daje Direktor.

Član 71.

(Stupanje na snagu Interni akt)

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se na oglasnoj tabli poslodavca.

Direktor:

Broj: 05 - 962 - 1/25
Sarajevo, 15.07.2025. godine